

[Lønger]

som en institution, hvortil man kunne klage over forvaltningsafgørelser, så var det, fordi vi gik ud fra, at børn meget sjældent er ude for forvaltningsafgørelser, der er nogen grund til at klage over, og at de meget sjældent som individuelle personer kommer direkte i kontakt med systemet og kommer ud for afgørelser, som de klager over. Det er også meget sjældent, at børn henvender sig til underordnede myndigheder.

Jeg forstår fru Aase Olesens andet indlæg på den måde, at hun også ønsker mulighed for at diskutere lokale institutioner eller en lokal løsning af opgaven. Det synes jeg lyder meget, meget spændende og som noget, vi gerne vil være med til.

Hr. Nør Christensen mente ikke, det var entydigt, hvad der er godt for barnet. Nej, det er det vel ikke, men helt værdiløst er det nu altså heller ikke. Det siger sig selv, at det er bedre for barnet, at der er trafiksikre veje, end at der ikke er, og det siger sig selv, at det er bedre for barnet, at der er udfoldelsesmuligheder i boligkvarterer, end at der ikke er. Sådan kan man nævne masser af eksempler, og en lang række af dem tror jeg ikke der kunne blive nogen politisk uenighed om. På en række områder er det altså stjerneklart, hvad der er godt for barnet, og det er så stjerneklart, at der end ikke i folketinget kunne blive uenighed om det.

Hr. Nør Christensen spurgte også, hvad forskellen er på, at et barn henvender sig til et socialudvalg og til en ombudsinstitution. Forskellen er, at i det ene tilfælde henvender man sig på grund af en social sag og i det andet tilfælde henvender man sig netop ikke på grund af en social sag. Det ene sted skal henvendelsen behandles individuelt, det andet sted skal den kun sjældent behandles individuelt, og det ene sted bliver man registreret under person, og det andet sted gør man det ikke. Det er to vidt forskellige instanser. Socialudvalget har ikke nødvendigvis mere at gøre med ombudsinstitutionen end den kommunale kødkontrol.

Endelig vil jeg godt slutte med at sige til fru Aase Olesen: nej, jeg deltog ikke i kursuset om offentlige myndigheders sprogbrug. Vi havde lige set, hvordan der var sket rettelser i bemærkningerne til vores forslag, så jeg syntes ikke, jeg ville optage pladsen for andre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 21:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod registrering af telefonsamtaler.

Af Lønger (VS) m.fl.
(Fremsat 16/10 85).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Forslaget er en genfremsættelse af et forslag, som vi behandlede sidste efterår, og dengang tilkendegav jeg og de fleste af ordførerne, at det var et væsentligt spørgsmål, der var tale om; jeg tror, de fleste af os mente, at der kan være grund til nærmere at se på registreringen af telefonsamtaler med det formål at sikre, at der ikke sker indgreb i den enkeltes integritet.

Det var også baggrunden for, at jeg tog spørgsmålet op i den redegørelse om erfaringerne i forbindelse med registerlovgivningens administration, som jeg afgav den 12. december 1984, og som vi drøftede i tinget den 22. januar 1985. Både redegørelsen og beretningen om erfaringerne med administrationen af registerlovgivningen indeholder et afsnit om telefonregistreringer, herunder registertilsynets udtalelser om spørgsmålet og om de betænkeligheder med hensyn til beskyttelsen af den enkeltes privatliv, der kan være knyttet hertil.

Som det fremgår af redegørelsen, er jeg enig med forslagsstillerne i, at det som udgangspunkt er uheldigt, hvis telefonsamtaler

[Justitsministeren]

kan registreres. Herved kan man komme meget tæt på – og efter min mening for tæt på – den enkeltes privatliv og integritet. Som det blev fremhævet under debatten, havde bl.a. registertilsynet peget på nogle ganske særlige tilfælde, hvor der kunne være et behov for at få oplysninger om anvendelsen af visse telefoner. Det er min umiddelbare opfattelse, at der må kunne findes andre metoder til kontrol med og afregning af telefonsamtaler end registrering af det nummer, der kaldes.

Det var også sådanne forhold, der sammen med de ønsker, der blev fremsat af partiernes ordførere, medførte, at jeg gav tilsagn om at afholde en konference med bl.a. retsudvalget, sådan at en række vigtige register-spørgsmål og herunder telefonregistreringer kunne drøftes nærmere med sagkyndige. På baggrund af synspunkter, der måtte komme frem ved en sådan konference, kunne justitsministeriet arbejde videre med den nærmere udformning af en revision af registerlovgivningen.

Som bekendt blev den konference, hvortil jeg inviterede i april måned, ikke til noget. Tilslutningen var dengang meget lille, og derfor måtte den aflyses, men jeg har forstået, at retsudvalget fortsat ønsker en konference afholdt, og at den kan afholdes i det nye år. Det vil jeg naturligvis tage skridt til, og så får vi lejlighed til nærmere at få dette spørgsmål belyst og dermed se på, hvorvidt ændringer i lovgivningen bliver nødvendige.

Lissa Mathiasen (S):

Som det allerede er sagt, er det en genfremsættelse, og derfor kan det gøres kort, for som vi også tilkendegav i sidste samling, er vi enige med VS i intentionerne i dette forslag. Vi finder det uacceptabelt, at den form for registrering kan foretages og bliver foretaget, og derfor mener vi, at der er behov for en opstramning af lovgivningen i denne sammenhæng.

Mange sager har været fremme i forbindelse med registrering, sager, som alle har vist, at der er behov for klarere regler end dem, vi i dag har i registerlovgivningen. Nu har ministeren sagt, at vi allerede i forbindelse med redegørelsesdebatten i januar fik lovning på en konference, og jeg kunne forstå på ministeren, at der er planer om, at den skal afholdes i det nye år. Den usikkerhed

hos befolkningen med hensyn til registrering kræver, at der meget hurtigt sker noget, og jeg vil bede ministeren om, at det bliver i starten af det nye år, således at vi meget hurtigt kan nå frem til at få en diskussion om revisionen af lovgivningen; det skylder vi befolkningen.

Barfoed (KF):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede i dag, skal jeg på mit partis vegne sige, at det efter vores opfattelse er en ganske væsentlig problemstilling, VS har taget op med dette beslutningsforslag. I det konservative folkeparti vil vi derfor gerne medvirke til at se nærmere på, hvordan man bedre kan beskytte den enkeltes integritet og privatlivets fred mod registrering, der krænker disse værdier. Vi har i forvejen bestemmelser i straffeloven, der på en ganske dækkende måde beskytter privatlivets fred. Ikke desto mindre er vi opmærksomme på, at der sker registreringer af telefonsamtaler på en måde, der er uhensigtsmæssig og kan lede til misbrug, og det må vi naturligvis se på.

Vi finder det derfor også rigtigt af forslagsstillerne, at man denne gang har fremsat forslaget på en måde, der ikke nødvendigvis betyder, at det er i straffeloven, der skal ske en regulering, men at de nødvendige justeringer også kan ske via registerloven.

Jeg kan i øvrigt tilslutte mig justitsministerens bemærkninger og de bemærkninger, vores ordfører fremsatte, da dette forslag i form af et lovforslag sidst var til behandling her i salen. Det konservative folkeparti vil aktivt tage del i det kommende udvalgsarbejde om dette forslag.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg skal ganske kort gentage mine hovedsynspunkter fra det, jeg sagde næsten på dato for et år siden, da vi sidst behandlede dette spørgsmål i folketinget: det handler om privatlivets fred, i dette tilfælde først og fremmest for hotelgæster og folk, der arbejder på større arbejdspladser. Det er stadig væk mit partis holdning, at disse problemer må finde en løsning. Vi vil ikke acceptere, at man uden videre kan krænke privatlivets fred på den manér, der er tale om. Om det skal ske ved en ændring af straffeloven, som forslaget dengang gik ud på, eller af register-

[Bjørn Elmquist]

loven, vil vi overveje nærmere. Jeg vil til justitsministeren sige, at vi i hvert fald er meget interesserede i at få den registerkonference så hurtigt som muligt. Kan det blive lige i begyndelsen af året, der kommer, er det godt. At springe til og foretage en ændring af registerloven på dette ene område ville vi synes var noget forhastet, så lad os få den registerkonference og derefter den almindelige revision, som trænger sig på.

Leif Hermann (SF):

Jeg skal heller ikke sige så meget ud over, at vi naturligvis er lige så positive over for forslaget, som vi var, da det blev fremsat i, lad mig sige straffelovsudgaven.

Det er væsentligt, at vi bruger tiden herinde til at debattere de grænser, der må sættes for registrering og selvfølgelig også registrering af privates telefonsamtaler. Jeg synes også, det er meget væsentligt at få den registerkonference, fordi det nu er 7 år siden, at registerloven blev vedtaget. Der er indvundet ganske mange erfaringer igennem de 7 år, der gør det påkrævet med en revision ikke blot af lov om private registre, men også af lov om offentlige myndigheders registre.

Men der er en enkelt ting, jeg ikke helt forstår. Justitsministeren har været inde på, at vi må tage det op i forbindelse med registerkonferencen, og så må vi se, om der er behov for lovændringer. Så vidt jeg forstod, var det konservative folkepartis ordfører inde på et noget lignende synspunkt. Jeg forstår det i grunden ikke: enten er man altså tilhænger af, at man må registrere telefonsamtaler, eller også er man det ikke. Jeg mener ikke, vi skal bruge så forfærdelig megen tid på registerkonferencen på dette spørgsmål, for det er et enten-eller. Det er ikke et spørgsmål, som man behøver at have så forfærdelig megen teknik med til diskussionen om.

Hvorvidt det skal høre hjemme i registerloven eller i straffeloven, skal jeg ikke kunne sige noget om, men jeg mener, det mest naturligt hører hjemme i registerloven, sådan som forslagsstillerne også synes at have fundet ud af at flertallet sidste gang mente.

Vi mener som sagt, at sådan noget naturligvis ikke bør finde sted, og at det kan man lige så godt forbyde først som sidst. Det vil

sige, at det skal med i ændringerne af registerlovgivningen, når de kommer.

Aase Olesen (RV):

Da mit partis ordfører, hr. Bernhard Baunsgaard, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne kort fremføre det radikale venstres holdning til VS' forslag om forbud mod registrering af telefonsamtaler.

Da vi første gang behandlede et tilsvarende forslag, meddelte det radikale venstre, at en registrering af telefonsamtaler må frudsætte, at der på forhånd er givet meddelelse om, at registrering sker. En sådan fremgangsmåde er, som det er nævnt i forslagets bemærkninger, accepteret af registertilsynet.

Jeg skal også sige, at vi fortsat finder, at det nu må være muligt at beskytte det enkelte telefonnummer, der ringes op til, og alene notere områdenummeret.

Vi anbefaler forslaget til en positiv udvalgsbehandling.

Nør Christensen (CD):

Dette beslutningsforslag fik en positiv modtagelse, da det som lovforslag blev drøftet i sidste samling. Den ny teknik tvinger os til at finde en løsning, for selvfølgelig skal det enkelte menneskes integritet sikres. Vi er enige om, at det er et problem, og den planlagte konference vil til sin tid så vise, om vi kan opnå enighed om fremgangsmåden ved løsningen af det.

Vi mener, at beslutningsgrundlaget skal være helt i orden, og det har jeg forstået at de fleste ordførere er enige i.

Jeg vil afslutningsvis takke justitsministeren for invitationen til registerkonferencen, som vi i CD ser frem til at deltage i.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti mener også, at det er et væsentligt emne, der er taget op, et spørgsmål, som vi ikke kommer uden om at løse. Derfor vil vi også være meget positive i udvalget. Vi glæder os også til registerkonferencen, hvor vi kan få afklaret nogle spørgsmål.

Lenger (VS):

Jeg skal gøre det kort, fordi jeg naturligvis er tilfreds med den ret entydigt positive holdning i folketinget til at gøre noget ved det

[Lenger]

problem, vi har peget på her, og også fordi der er tale om en genfremsættelse.

Det er, som andre har været inde på, ikke en uændret genfremsættelse. Sidste gang vi fremsatte forslaget, var det fremsat som et forslag om at ændre straffeloven. Det mente vi – og det mener vi fortsat – er den mest hensigtsmæssige måde at gøre det på, men hvis der er et flertal, der mener, at det skal ændres på anden vis, er det for os vigtigere at få gjort noget ved problemet, end at det sker på den ene eller den anden måde.

Men jeg mener ikke, at et forbud mod registrering af andre menneskers telefonsamtaler er noget, der nødvendigvis behøver at afvente, at der også sker andre ændringer i registerlovgivningen. Derfor kunne jeg tænke mig at spørge justitsministeren, hvordan forløbet så efter hans mening vil blive efter den konference, som han nu planlægger at afholde, måske i januar.

Vi skal huske, at allerede nu er det halvandet år siden, at dette problem første gang kom op offentligt. Det gjorde det i form af en afgørelse fra registertilsynet, og det gjorde det i form af offentlige udtalelser i pressen fra, jeg tror, det var hr. Hagen Hagensen og hr. Bjørn Elmquist sidste sommer. Hvis det er sådan, at der ikke umiddelbart efter registerkonferencen i januar vil kunne fremsættes et egentligt lovforslag, der indebærer, at der stoppes for registreringen af andre menneskers telefonsamtaler, så kommer vi i virkeligheden hen i næste folketingsår – med det resultat, at der så vil være gået 3 år alt i alt, fra problemet blev rejst offentligt, og indtil der bliver sat en stopper for dette ret begrænsede og ret overskuelige problem. Det tror jeg at mange mennesker vil have svært ved at forstå.

Vi skal også huske, at mens folketinget arbejder og overvejer, hvilke ændringer der også skal foretages i registerloven, foregår der fortsat registrering af andre menneskers telefonsamtaler og endda en registrering, som med den tekniske udvikling uden tvivl vil være tiltagende. Derfor synes jeg, det ville være værdifuldt at få en melding fra justitsministeren om, hvordan forløbet vil kunne være efter registerkonferencen. Jeg synes ikke, det vil være tilfredsstillende, hvis det er sådan, at det vil ende med, at der alt i alt går 3 år, fra problemet første gang blev rejst offentligt, og indtil der bliver gjort noget ved

det. Det er ikke større, end at det trods alt skulle kunne gøres relativt hurtigt.

Poulsgaard (FP):

Jeg skal bare for god ordens skyld meddele, at vi ikke kan støtte forslaget.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Der er fremsat nogle bemærkninger om konferencen. Vi vil gerne afholde denne konference efter nytår, så hurtigt vi kan finde en dato i samarbejde med retsudvalget. Jeg vil tilføje, at jeg ikke synes, det er rimeligt at foregribe, hvad der sker på konferencen.

Jeg er overbevist om, at hvis retsudvalgets medlemmer vil møde mandstærkt og kvindestærkt op ved den lejlighed, så kan vi få et godt udbytte af konferencen, men jeg vil gerne sige til hr. Lenger, at vi kunne have været længere fremme, hvis vi havde kunnet afholde registerkonferencen i april måned, men så vidt jeg husker, var der kun 3, der havde tilmeldt sig, og det var jo et lidt dårligt grundlag at afholde den på. Derfor har vi fået udskyldelsen.

Jeg er da enig i, at dette spørgsmål om telefonregistreringer, som jeg bestemt ikke bryder mig om, trænger sig på. Det er kun ét af de spørgsmål, vi skal drøfte. Det er muligt, da registertilsynet er til stede, at vi i den forbindelse umiddelbart efter konferencen kan opnå ændringer på dette punkt, men ellers er det jo meningen, at vi ved hjælp af konferencen skulle forberede et lovforslag, som vi gerne vil komme med, så hurtigt det lader sig gøre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 39:

*Forslag til lov om ændring af retsplejeloven.
(Forbud mod anonyme vidner).*

Af Leif Hermann (SF) og Lenger (VS)
m.fl.

(Fremsat 16/10 85).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Justitsministeren (Ninn-Hansen):**

Det drejer sig også om en genfremsættelse. Forslaget går ud på, at retsplejeloven skal ændres, sådan at den tiltalte altid får et ubetinget krav på at blive gjort bekendt med identiteten af personer, der afgiver forklaring under sagen. Det er, som det fremgår af bemærkningerne, et forslag, der er fremsat på baggrund af en dom, som højesteret har afsagt den 2. december 1983.

I den pågældende sag fandt højesteret, at der ganske undtagelsesvis og kun i helt specielle tilfælde er mulighed for i en straffesag at hemmeligholde et vidnes identitet for den tiltalte.

Jeg kan i den forbindelse give den supplerende oplysning, som ikke fremgår af det lovforslag, som vi drøfter her, at Den europæiske Menneskerettighedskommission den 10. juli 1985 har truffet en afgørelse om spørgsmålet om brug af anonyme vidner. Ved denne afgørelse tog kommissionen nemlig stilling til en klage fra den tiltalte i den højesteretsafgørelse, jeg omtalte før. Kommissionen afviste klagen og gjorde det på en måde, der vel kan oversættes til, at man sagde, at klagen var »åbenbart grundløs«.

Nu er der som nævnt tale om en uændret genfremsættelse af et lovforslag fra sidste folketingssamling, og derfor kan jeg henvise til, hvad jeg tidligere har sagt.

Under debatten ved den tidligere førstebehandling gav jeg tilsagn om at forelægge spørgsmålet for retsplejerådet. Baggrunden herfor var bl.a., at også jeg finder, at spørgsmålet om anonyme vidner rejser nogle principielle retssikkerhedsmæssige problemer.

Allerede i marts måned 1985 anmodede jeg retsplejerådet om en vurdering af behovet for lovregulering af adgangen til anvendelse af anonyme vidner og om i givet fald at udarbejde udkast til regler om spørgsmålet i retsplejeloven. Jeg anmodede samtidig rådet

om, at udtalelsen måtte foreligge snarest muligt og senest 1. december 1985.

For at rydde enhver misforståelse af vejen vil jeg i øvrigt fastslå, at jeg ikke har fremsat eller udarbejdet noget lovforslag om brugen af anonyme vidner. Jeg finder det naturligt og rigtigt at afvente retsplejerådets udtalelse om spørgsmålet, ikke mindst fordi der her i tinget, da vi behandlede den sag sidst, var henstillinger om at forelægge sagen for dette råd.

På tilsvarende måde finder jeg, at det heller ikke på grundlag af det foreliggende lovforslag vil være rigtigt at gå ind i en nærmere drøftelse af disse principielle spørgsmål, idet en betænkning fra retsplejerådet må forventes at foreligge i løbet af en måneds tid, og så har vi det rette grundlag for at diskutere sagen.

Ole Espersen (S):

Det, vi i dag skal tage stilling til, er, om folketinget vil acceptere brugen af anonyme vidner i straffesager, og svaret fra den socialdemokratiske gruppes side er ubetinget et nej. Vi ønsker ikke, at der i retsplejeloven skal være mulighed for at anvende anonyme vidner. Højesterets afgørelse forudsætter faktisk, at man i en alvorlig sag, måske ofte resulterende i mange års fængselsstraf, skulle kunne blive dømt på grundlag af noget, man ikke kender, en forklaring, hvis indhold man ikke kender, afgivet af en person, hvis identitet man ikke kender. Det er uacceptabelt, og det giver ikke et rimeligt grundlag for at forsvare sig selv.

Man henviser ofte og med rette til, og det har højesteret utvivlsomt også lagt vægt på, at inden for de kredse, der her er tale om, vil vidnerne ofte være truet af det miljø, der er tale om. Men det samme miljø vil meget vel kunne tænkes at være interesseret i at ramme en konkurrent på markedet. En konkurrerende narkohandler kan fabrikere falske vidneudsagn og bede om anonymitet, og hvis den mulighed opstår, har vi ikke hjulpet retssikkerheden ret meget – heller ikke befolkningens sikkerhed – hvis vi tillader en sådan vidneførsel.

Så derfor er vores svar allerede i dag et klart nej. Jeg forstår godt baggrunden for højesterets flertals afgørelse. Det vil være skadeligt for vores følelse af retssikkerhed,